

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความผูกพันและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย” เป็นการวิจัยแบบผสม ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาระดับความผูกพันของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่อชมรมผู้สูงอายุ ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของผู้สูงอายุ และระดับประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย 2.ศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของความผูกพันของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่อชมรมผู้สูงอายุ องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของผู้สูงอายุ และ องค์ประกอบเชิงยืนยันของประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย 3.ศึกษาความแปรปรวนของความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยที่เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ 4.ศึกษาและยืนยันความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย 5.ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย 6.เสนอแนวทางในพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย และ 7.จัดทำคู่มือการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1-4 ได้แก่ 1.ศึกษาระดับความผูกพันของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่อชมรมผู้สูงอายุ ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของผู้สูงอายุ และระดับประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย 2.ศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของความผูกพันของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่อชมรมผู้สูงอายุ องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของผู้สูงอายุ และองค์ประกอบเชิงยืนยันของประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย 3.ศึกษาความแปรปรวนของความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยที่เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ 4.ศึกษาและยืนยันความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยมีวิธีการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย จำนวน 2,607,000 คน จากชมรมผู้สูงอายุทั่วประเทศจำนวน 18,895 ชมรม (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2555) ทั้งนี้จำนวนผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุทั่วประเทศนั้น มาจากการคำนวณตัวเลขการคาดการณ์ของวิทยาลัยประชากรศาสตร์ (2554) ว่าผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมและร่วมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุนี้อยู่ละ 23.7 จากจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทยในปี 2559 ที่มีจำนวน 11 ล้านคน (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2559)

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้สูงอายุในประเทศไทยและมีรายชื่ออยู่ในชมรมผู้สูงอายุของจังหวัดในประเทศไทย โดยมีขั้นตอนในการกำหนดขนาดและการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power โดยการเลือก Linear multiple regression: Fixed model, R^2 deviation from zero และกำหนด effect size = 0.02, error prob. = 0.05 และ power (1-B error prob.) = 0.95 เนื่องจากไม่ทราบค่าประมาณการพารามิเตอร์ในอดีต จึงได้เลือกใช้การกำหนดค่าขนาดอิทธิพลสำเร็จรูป โดยเลือกกำหนดค่าขนาดอิทธิพลขนาดเล็ก (effect size = 0.02) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ โดย $N > 10,000$ (Faul, Erdfelder, Lang, and Buchner, 2007 : 124-125) และกำหนดให้มีค่าความเชื่อมั่นของการทดสอบเท่ากับ 0.95 โดยยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,145 คน

2) คำนวณหาขนาดจำนวนชมรมผู้สูงอายุโดยการใช้สูตรทาร์ยามาเน่ ได้จำนวนชมรมผู้สูงอายุจำนวน 392 ชมรม โดยยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05

3) แบ่งชั้นภูมิชมรมผู้สูงอายุอย่างเป็นเป็นสัดส่วน จำแนกตามภาคของประเทศไทย หลังจากนั้น ผู้วิจัยทำการสุ่มรายชื่อชมรมผู้สูงอายุตามสัดส่วนในแต่ละพื้นที่ภาคของประเทศไทย โดยใช้การสุ่มแบบง่าย โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบจนครบ 392 ชมรม (รายชื่อชมรมผู้สูงอายุตามภาคผนวก ฉ)

4) ทำการสุ่มตัวอย่างชมรมผู้สูงอายุชมรมละ 3 ตัวอย่าง จำนวน 361 ชมรม รวม 1,083 คน และจำนวน 2 ตัวอย่าง จำนวน 31 ชมรม รวม 62 คน รวมชมรมทั้งสิ้น 392 ชมรม จนครบจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่าง 1,145 ตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงโดยขอความร่วมมือประธานชมรมเลือกผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมของชมรมไม่ต่ำกว่า 1 ปี ต่อเนื่อง

ตารางที่ 3 จำนวนชมรมผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ภาค	ประชากร (ชมรม)	กลุ่มตัวอย่าง (ชมรม)
เหนือ	5,572	115
ตะวันออกเฉียงเหนือ	8,731	181
ใต้	1,681	35
กลาง	2,911	61
รวม	18,895	392

หมายเหตุ: การแบ่งภาคออกเป็น 4 ภาค เป็นไปตามการสำรวจชมรมผู้สูงอายุของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในปีพ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นการสำรวจล่าสุด

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

1.2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การอ่านออกเขียนได้ อาชีพก่อนอายุ 60 ปี อาชีพปัจจุบัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1.2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่วัดความผูกพันต่อองค์กร 3 ด้าน จำนวน 12 ข้อ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนข้อคำถามความผูกพันต่อองค์กร

ความผูกพันต่อองค์กร	ข้อที่	จำนวนข้อคำถาม
ด้านอารมณ์	ข้อ 1-4	4
ด้านการคงอยู่	ข้อ 5-8	4
ด้านบรรทัดฐาน	ข้อ 9-12	4

เกณฑ์ในการแปลความหมายความผูกพันต่อองค์กร ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ระดับคะแนนของ Likert (1932) มาประยุกต์ใช้กับการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 คะแนน หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับสูงที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 คะแนน หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 คะแนน หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 คะแนน หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 คะแนน หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับต่ำที่สุด

1.2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่วัดพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ 5 ด้าน จำนวน 20 ข้อ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนข้อคำถามพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ	ข้อที่	จำนวนข้อคำถาม
การให้ความช่วยเหลือ	ข้อ 1-4	4
การสำนึกในหน้าที่	ข้อ 5-8	4
ความอดทนอดกลั้น	ข้อ 9-12	4
การคำนึงถึงผู้อื่น	ข้อ 13-16	4
การให้ความร่วมมือ	ข้อ 17-20	4

เกณฑ์ในการแปลความหมายพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ระดับคะแนนของ Likert (1932) มาประยุกต์ใช้กับการแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 คะแนน หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอยู่ในระดับสูงที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 คะแนน หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 คะแนน หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 คะแนน หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 คะแนน หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอยู่ในระดับต่ำที่สุด

1.2.4 ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงาน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่วัดประสิทธิผลการดำเนินงาน 4 ด้าน จำนวน 16 ข้อ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนข้อคำถามประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ

ประสิทธิผลการดำเนินงาน	ข้อที่	จำนวนข้อคำถาม
ด้านการตอบสนองความต้องการของสมาชิก	ข้อ 1-4	4
ด้านกระบวนการจัดการของชมรม	ข้อ 5-8	4
ด้านการเงินของชมรม	ข้อ 9-12	4
ด้านการเติบโตของชมรม	ข้อ 13-16	4

เกณฑ์ในการแปลความหมายประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ระดับคะแนนของ Likert (1932) มาประยุกต์ใช้กับการแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 คะแนน หมายความว่า มีประสิทธิผลการดำเนินงานอยู่ในระดับสูงที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 คะแนน หมายความว่า มีประสิทธิผลการดำเนินงานอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 คะแนน หมายความว่า มีประสิทธิผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 คะแนน หมายความว่า มีประสิทธิผลการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 คะแนน หมายความว่า มีประสิทธิผลการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำที่สุด

1.3 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1.3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการ แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวัดตัวแปร จากนั้นกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด และสอบถามความคิดเห็นจากที่ปรึกษาโครงการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ และนำแนวคิดมาพัฒนาและปรับปรุงข้อคำถาม

1.3.2 การหาค่าความตรง โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ราย เพื่อตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม ด้วยการหาค่า IOC หรือ Index of Item Objective Congruence โดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

รวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยมีเกณฑ์ในการแปลผล คือ 1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ 2) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้ โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 มาใช้เป็นคำถามในแบบสอบถาม

1.3.3 การหาความเชื่อมั่น

1) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2) หลังจากที้นำแบบสอบถามไปทดสอบขั้นต้นแล้ว จึงนำไปวิเคราะห์หาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เป็นสถิติวิเคราะห์

จากผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นที่หาได้แสดงในตารางที่ 7 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

	Cronbach's Alpha Coefficient (n = 30)
ความผูกพันต่อองค์กร	0.82
ด้านอารมณ์	0.70
ด้านการคงอยู่	0.79
ด้านบรรทัดฐาน	0.78
การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร	0.92
การให้ความช่วยเหลือ	0.71
การสำนึกในหน้าที่	0.81
ความอดทนอดกลั้น	0.79
การคำนึงถึงผู้อื่น	0.79
การให้ความร่วมมือ	0.78

ตารางที่ 7 (ต่อ)

	Cronbach's Alpha Coefficient (n = 30)
ประสิทธิผลการดำเนินงาน	0.92
ด้านการตอบสนองความต้องการของสมาชิก	0.85
ด้านกระบวนการจัดการของชมรม	0.84
ด้านการเงินของชมรม	0.73
ด้านการเติบโตของชมรม	0.73
รวม	0.94

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ของแบบสอบถามรายปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.70 - 0.85 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ของแบบสอบถามรายด้านอยู่ระหว่าง 0.82 - 0.92 และสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 แสดงว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีคุณภาพในเรื่องความเที่ยง มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากเกณฑ์การพิจารณาความเที่ยงที่ใช้ได้ควรมีค่าไม่ต่ำกว่า .50 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544: 71)

1.4 การกำหนดนิยามศัพท์ปฏิบัติการ

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์ปฏิบัติการดังนี้

1.4.1 ตัวแปรแฝงภายนอก หมายถึง ตัวแปรอิสระซึ่งมีตัวบ่งชี้จำนวนหลายตัว และไม่สามารถวัดได้โดยตรงแต่สามารถวัดได้จากตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบรายด้านหรือตัวบ่งชี้ที่ได้มาจากการวัดตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ โดยในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายนอกจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ 1) ตัวแปรแฝงภายนอกความผูกพันของผู้สูงอายุต่อชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย และ 2) ตัวแปรแฝงภายนอกพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของชมรมผู้สูงอายุ และมีสัญลักษณ์ที่ใช้ได้แก่ ξ_1 และ ξ_2 (Ksi) ตามลำดับ

1.4.2 ตัวแปรแฝงภายใน หมายถึง ตัวแปรตามซึ่งเป็นเหตุที่เกิดจากการผันแปรของตัวแปรอิสระหรือตัวแปรแฝงภายนอก และไม่สามารถวัดได้โดยตรงแต่สามารถวัดได้จากตัวแปรภายในที่สังเกตได้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบรายด้านหรือตัวบ่งชี้ที่ได้มาจากการวัดตัวแปรภายในที่สังเกตได้ โดยในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายในจำนวน 1 ตัวแปรซึ่งเป็นตัวแปรตามของการวิจัย ได้แก่ ประสิทธิภาพการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย และมีสัญลักษณ์ที่ใช้ได้แก่ η (Eta)

1.4.3 ตัวแปรสังเกตได้ หมายถึง ตัวแปรซึ่งสามารถใช้ในการวัดตัวแปรแฝง และมีลักษณะของการเป็นองค์ประกอบในรายด้านหรือเป็นตัวบ่งชี้ในการวัดของตัวแปรแฝง สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ 1) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ซึ่งเป็นองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้ของตัวแปรแฝงภายนอก โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ได้แก่ (X; Eks) และ 2) ตัวแปรภายในที่สังเกตได้ซึ่งเป็นองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้ของตัวแปรแฝงภายใน โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ได้แก่ (Y; Wi)

1.4.4 ตัวแปรแฝงภายนอกความผูกพันต่อชมรมผู้สูงอายุ หมายถึง หมายถึง ประสบการณ์ของสมาชิกชมรมที่มีต่อชมรม สมาชิกรู้สึกเชื่อมต่อกับองค์การ เข้าใจเป้าหมายของชมรม ให้ความช่วยเหลือมีส่วนร่วมในการบรรลุเป้าหมายของชมรม สมาชิกมุ่งมั่นในให้ความร่วมมือกับชมรม สมาชิกที่มีความผูกพันต่อชมรมจะมีพฤติกรรมความตั้งใจที่จะอยู่กับชมรมต่อไป ความผูกพันต่อชมรมผู้สูงอายุซึ่งสามารถวัดได้จากตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้จำนวน 3 ตัวแปรซึ่งเป็นตัวแปรอิสระของการวิจัย ประกอบด้วย 1) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านอารมณ์ (X_1) 2) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านการคงอยู่ (X_2) และ 3) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านบรรทัดฐาน (X_3) ซึ่งมีนิยามศัพท์ของตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้แต่ละตัวแปรดังนี้

1) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านอารมณ์ (Affective Commitment; X_1) หมายถึง ความผูกพันที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตัวสมาชิก ผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับชมรม รู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง เต็มใจ หุ่เมเท อุทิศตน

2) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านการคงอยู่ (Continuance Commitment; X_2) หมายถึง ความผูกพันที่เกิดขึ้นจากการคิดคำนวณของสมาชิกอยู่บนพื้นฐานของการลงทุนที่สมาชิกให้กับชมรม และผลตอบแทนที่สมาชิกได้รับจากชมรม แสดงออกโดยพฤติกรรมต่อเนื่องในการทำงานว่าบุคคลนั้นจะอยู่กับชมรมต่อไปหรือออกจากชมรม

3) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านบรรทัดฐาน (Normative Commitment; X_3) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากค่านิยมของชมรม เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองแทนสิ่งที่สมาชิกได้รับจากชมรม แสดงออกด้วยความจงรักภักดีของบุคคลต่อชมรม

1.4.5 ตัวแปรแฝงภายนอกพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีของผู้สูงอายุ หมายถึง ตัวแปรแฝงภายนอกซึ่งเป็นตัวแปรอิสระของการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง พฤติกรรมการช่วยเหลือชมรมของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย ซึ่งสามารถวัดได้จากตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้จำนวน 5 ตัวแปรซึ่งเป็นตัวแปรอิสระของการวิจัย ประกอบด้วย 1) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านการให้ความช่วยเหลือ (X_4) 2) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านการสำนึกในหน้าที่ (X_5) 3) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านความอดทนอดกลั้น (X_6) 4) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น (X_7) และ 5) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านการให้ความร่วมมือ (X_8) ซึ่งมีนิยามศัพท์ของตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้แต่ละตัวแปรดังนี้

1) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านการให้ความช่วยเหลือ (Altruism; X_4) หมายถึง การให้ความช่วยเหลือสมาชิกอื่นในชมรมเมื่อเกิดปัญหาหรือต้องการ การให้ความสนใจต่อผู้อื่น การให้คำแนะนำและการสร้างบรรยากาศที่ดีในชมรม

2) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านการสำนึกในหน้าที่ (Civic Virtue; X_5) หมายถึง การยอมรับกฎระเบียบในชมรมเอาใจใส่เคารพกฎระเบียบ ตรงเวลา คำนึงถึงทรัพย์สินของชมรม การแสดงพฤติกรรมเกินมาตรฐานที่กำหนด

3) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านความอดทนอดกลั้น (Conscientiousness; X_6) หมายถึง การอดทนต่อสิ่งที่เกิดขึ้นแม้ยามคับข้องใจ ไม่สะดวกสบาย ไม่สบายใจ ยอมรับกับบางสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

4) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น (Courtesy; X_7) หมายถึง การเคารพแสดงความอ่อนน้อม ให้เกียรติเพื่อนในชมรม พึงพาอาศัยกันและกัน คำนึงถึงผลกระทบต่อสมาชิกอื่นเมื่อกระทำสิ่งใดๆ หรือตัดสินใจใด ๆ

5) ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ด้านการให้ความร่วมมือ (Sportmanship; X_8) หมายถึง ความรับผิดชอบ เก็บความลับของชมรม มีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ในชมรม ให้ความร่วมมือ แสดงความเห็นที่ถูกต้องเหมาะสม

1.4.6 ตัวแปรแฝงภายในประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ หมายถึง ตัวแปรแฝงภายในซึ่งเป็นตัวแปรตามของการวิจัยครั้งนี้ โดยในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของชมรมผู้สูงอายุเพื่อบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานใน 4 ด้านของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย ซึ่งสามารถวัดได้จากตัวแปรภายในที่สังเกตได้จำนวน 4 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) ตัวแปรสังเกตได้ด้านการตอบสนองความต้องการของสมาชิก (Y_1) 2) ตัวแปรสังเกตได้ด้านกระบวนการจัดการของชมรม (Y_2) 3) ตัวแปรสังเกตได้ด้านการเงินของชมรม (Y_3) และ 4) ตัวแปรสังเกตได้ด้านเติบโตของชมรม (Y_4) ซึ่งมีนิยามศัพท์ของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวแปรดังนี้

1) ตัวแปรภายในที่สังเกตได้ด้านการตอบสนองความต้องการของสมาชิก (Y_1) หมายถึง ชมรมมีการดำเนินการสอดคล้องความต้องการของสมาชิก มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่อง หลากหลาย เพื่อสร้างความจงรักภักดีของสมาชิกเก่าและดึงดูดสมาชิกใหม่

2) ตัวแปรภายในที่สังเกตได้ด้านกระบวนการจัดการของชมรม (Y_2) หมายถึง ชมรมมีการบริหารการทำงานภายในที่ดี สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก โปร่งใส ผู้นำมีความมุ่งมั่น เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ของสมาชิกชมรม

3) ตัวแปรภายในที่สังเกตได้ด้านการเงินของชมรม (Y_3) หมายถึง ชมรมมีอุปกรณ์ที่ทันสมัย มีงบประมาณเพียงพอจะทำให้องค์การบริหารบรรลุเป้าหมาย และมีสถานที่เหมาะสมในการทำงาน

4) ตัวแปรภายในที่สังเกตได้ด้านการเติบโตของชมรม (Y_4) หมายถึง ชมรมมีการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น พัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินงาน ทำให้กระบวนการจัดการของชมรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.5 การกำหนดแบบสอบถาม

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ของตัวแปร นิยามศัพท์และข้อคำถาม

ตัวแปร	นิยามศัพท์	ข้อคำถาม
ความผูกพันของผู้สูงอายุต่อชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย		
ด้านอารมณ์	ความผูกพันที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตัวสมาชิก ผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับชมรม รู้สึก เป็นส่วนหนึ่ง เต็มใจ ท่วมเท อุทิศตน	<ol style="list-style-type: none"> 1.คุณภูมิใจที่มีส่วนทำให้ชมรมก้าวหน้าเป็นที่รู้จัก 2.ถ้ามีโอกาส คุณจะแนะนำให้คนอื่นมาเป็นสมาชิกของชมรม 3.คุณมีความตั้งใจที่จะเป็นสมาชิกของชมรมต่อไปเรื่อย ๆ 4.การที่สมาชิกลาออกจากชมรมถือเป็นเรื่องปกติ
ด้านการคงอยู่	ความผูกพันที่เกิดขึ้นจากการคิดคำนวณของสมาชิกอยู่บนพื้นฐานของการลงทุนที่สมาชิกให้กับชมรม และผลตอบแทนที่สมาชิกได้รับจากชมรม แสดงออกโดยพฤติกรรมต่อเนื่องในการทำงานว่าบุคคลนั้นจะอยู่กับชมรมต่อไปหรือออกจากชมรม	<ol style="list-style-type: none"> 1.ชมรมผู้สูงอายุมีความสำคัญและมีความหมายในการดำเนินชีวิตของคุณ 2.คุณยินดี และเต็มใจที่จะปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานของชมรม 3.คุณรู้สึกชื่นชอบระบบการทำงานของชมรม 4.คุณรู้สึกภูมิใจที่ได้กล่าวถึงชมรมกับบุคคลภายนอก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	ข้อความคำถาม
ด้านบรรทัดฐาน	ความรู้สึที่เกิดขึ้นจากค่านิยมของชมรม เป็นความรู้สึที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองแทนสิ่งที่สมาชิกได้รับจากชมรม แสดงออกด้วยความจงรักภักดีของบุคคลต่อชมรม	<p>1.คุณไม่คิดจะลาออกจากการเป็นสมาชิกของชมรม เพราะผูกพันกับเพื่อนๆ สมาชิก</p> <p>2.คุณจะรู้สึกผิด หากต้องลาออกจากชมรม เพราะชมรมกำลังต้องการความร่วมมือจากคุณ</p> <p>3.คุณยินดีและพร้อมที่ทำทุกอย่างให้ชมรมเข้มแข็งและประสบความสำเร็จ</p> <p>4.คุณรู้สึกที่ไม่ถูกต้อง หากต้องลาออกจากชมรม เพื่อไปดูแลครอบครัวหรือประกอบกิจการส่วนตัว</p>
พฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีของผู้สูงอายุ		
ด้านการให้ความช่วยเหลือ	การให้ความช่วยเหลือสมาชิกอื่นในชมรมเมื่อเกิดปัญหาหรือต้องการ การให้ความสนใจต่อผู้อื่น การให้คำแนะนำและการสร้างบรรยากาศที่ดีในชมรม	<p>1.คุณให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่เพื่อนสมาชิกชมรม</p> <p>2.คุณมักจะอธิบายระเบียบกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมให้กับสมาชิกใหม่ เพื่อให้เพื่อนเข้าใจประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากชมรม</p> <p>3.คุณใส่ใจและให้กำลังใจเพื่อนสมาชิกของคุณเมื่อเขาท้อแท้และสิ้นหวัง</p> <p>4.คุณรับฟังแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนสมาชิกของคุณ</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	ข้อความถาม
ด้านการสำนึกในหน้าที่	การยอมรับกฎระเบียบในชมรม เอาใจใส่เคารพกฎระเบียบ ตรงเวลา คำนึงถึงทรัพย์สินของชมรม การแสดงพฤติกรรมเกินมาตรฐานที่กำหนด	<ol style="list-style-type: none"> 1.คุณปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ของชมรมอย่างเคร่งครัด 2.คุณให้ความสำคัญกับการนัดหมายต่าง ๆ เช่น การประชุม การทำกิจกรรม 3.คุณรักษาทรัพย์สินต่าง ๆ ของชมรม เหมือนกับรักษาของของคุณเอง 4.แม้คุณจะมีธุระส่วนตัว แต่คุณ จะเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม ตามกำหนด
ด้านความอดทนอดกลั้น	การอดทนต่อสิ่งที่เกิดขึ้นแม้ยาม คับข้องใจ ไม่สะดวกสบาย ไม่สบายใจ ยอมรับกับบางสถานการณ์ที่เกิดขึ้น	<ol style="list-style-type: none"> 1.คุณยินดีรับฟังข้อโต้แย้งเรื่องที่คุณเสนอจากบุคคลอื่น ๆ ในชมรม 2.เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในชมรม คุณยอมรับและนำการเปลี่ยนแปลงมาเรียนรู้ 3.เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้คุณ คับข้องใจ คุณยังคงไปร่วมกิจกรรมของชมรมต่อไป 4.แม้คุณจะช่วยเหลืองานชมรมมากกว่าเพื่อนๆ แต่คุณก็เต็มใจ

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	ข้อความถาม
ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น	การเคารพแสดงความอ่อนน้อม ให้เกียรติเพื่อนในชมรม พึงพา อาศัยกันและกัน คำนึงถึง ผลกระทบต่อสมาชิกอื่นเมื่อ กระทำสิ่งใด ๆ หรือตัดสินใจ ใด ๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1.เมื่อคุณจะทำอะไรสักอย่าง คุณจะคิดถึงผลกระทบต่อผู้อื่นจะได้รับด้วย 2.คุณเคารพการตัดสินใจของเพื่อนสมาชิกในชมรมและยอมปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ 3.คุณและเพื่อนสมาชิกมีความเห็นอกเห็นใจกัน 4.แม้คุณจะมีความสามารถ แต่ไม่เคยโอ้อวด ยกตนเองเหนือเพื่อนสมาชิก
ด้านการให้ความร่วมมือ	ความรับผิดชอบ เก็บความลับของชมรม มีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ในชมรม ให้ความร่วมมือ แสดงความเห็นที่ถูกต้องเหมาะสม	<ol style="list-style-type: none"> 1.คุณเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม โดยชมรมไม่ต้องร้องขอ 2.คุณเข้าใจในเป้าหมายของชมรมและยินดีให้ความร่วมมือเพื่อให้ชมรมบรรลุเป้าหมาย 3.คุณมักแสดงความเห็นเพื่อประโยชน์ของชมรม 4.คุณไม่แพร่พรายความลับชมรมให้บุคคลภายนอกรู้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	ข้อความถาม
ประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ		
ด้านการตอบสนองความต้องการของสมาชิก	ชมรมมีการดำเนินการ สอดคล้องความต้องการของสมาชิก มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่อง หลากหลาย เพื่อสร้างความจงรักภักดีของสมาชิกเก่า และดึงดูดสมาชิกใหม่	1.กิจกรรมที่ชมรมจัดให้สมาชิกตรงกับความต้องการของสมาชิก 2.ชมรมมีการจัดกิจกรรมให้สมาชิกอย่างต่อเนื่อง 3.คุณได้รับความรู้จากการเป็นสมาชิกของชมรม เช่น การออกกำลังกาย การส่งเสริมอาชีพ การโภชนาการ 4.กิจกรรมของชมรมที่จัดให้สมาชิกมีความหลากหลาย
ด้านกระบวนการจัดการของชมรม	ชมรมมีการบริหารการทำงานภายในที่ดี สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก โปร่งใส ผู้นำมีความมุ่งมั่นเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ของสมาชิกชมรม	1.ประธานชมรมทำงานด้วยความเสียสละ 2.ชมรมมีความโปร่งใสในการดำเนินการ เช่น มีการรายงานผลการดำเนินงานแก่สมาชิก 3.กรรมการชมรมร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของสมาชิก 4.ชมรมที่คุณเป็นสมาชิกก่อตั้งขึ้นจากความต้องการของคนในชุมชน

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	ข้อความถาม
ด้านการเงินของชมรม	ชมรมมีอุปกรณ์ที่ทันสมัย มีงบประมาณเพียงพอจะทำให้องค์การบรรลุเป้าหมาย และมีสถานที่เหมาะสมในการทำงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1.ชมรมมีอุปกรณ์การทำงานที่ทันสมัย 2.ชมรมมีอุปกรณ์การทำงานที่เพียงพอส่งผลให้ชมรมสามารถทำงานได้ตรงตามเป้าหมาย 3.ชมรมมีงบประมาณเพียงพอในการจัดกิจกรรมให้กับสมาชิก 4.ชมรมมีสถานที่ทำงานเหมาะสม สมาชิกสะดวกในการรวมตัว
ด้านการเติบโตของชมรม	ชมรมมีการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น พัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินงาน ทำให้กระบวนการจัดการของชมรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น	<ol style="list-style-type: none"> 1.มีศูนย์สุขภาพชุมชน หรือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลอยู่ใกล้ หรือบริเวณเดียวกับชมรม ทำให้การเข้าถึงบริการสุขภาพสะดวก 2.ชมรมมีเครือข่ายสนับสนุนการทำงาน เช่น การสนับสนุนเงินทุน สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ 3.ชมรมมีการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สภาผู้สูงอายุฯ พัฒนาสังคมฯ สาธารณสุขฯ เป็นต้น 4.ชมรมมีการสร้างแกนนำผู้สูงอายุ เพื่อเป็นกลไกในการทำงาน

1.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการศึกษาทบทวน รวบรวม และเรียบเรียง จากหนังสือ บทความ จากวารสารวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งการค้นคว้าจากเครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยการสำรวจ (Survey Method) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

1.6.1 ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขออนุญาตประธานชมรมผู้สูงอายุเพื่อเข้าไปทำการวิจัย จากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุมในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

1.6.2 ผู้วิจัยใช้วิธีการติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อทราบผลการพิจารณาในการเข้าไปเก็บข้อมูลการวิจัย

1.6.3 เมื่อชมรมผู้สูงอายุอนุญาตให้สามารถเข้าไปเก็บข้อมูลได้ ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของชมรมผู้สูงอายุ เพื่อจัดส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.6.4 การแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยประสานกับเจ้าหน้าที่ของชมรมผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยติดต่อขอเก็บข้อมูลเป็นผู้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับผู้สูงอายุโดยแจกให้กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชมรมใช้ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม 3 สัปดาห์

1.6.5 การรับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยประสานกับเจ้าหน้าที่ของชมรมผู้สูงอายุในการกำหนดรับแบบสอบถามคืน

1.6.6 ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 1,145 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างและเพียงพอสำหรับการวิจัย ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วพบว่าใช้ได้ครบทุกชุด เตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ผลทางสถิติ

1.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้ค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1.7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายสภาพทั่วไป และคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานที่ได้รับจากข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency; f) และ ค่าร้อยละ (Percentage; P)

1.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ศึกษาระดับความผูกพันของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่อชมรมผู้สูงอายุ ระดับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของผู้สูงอายุ และระดับประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย จากแบบวัดความผูกพันต่อองค์การ พฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การและประสิทธิผลขององค์การ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์

แนวโน้มเข้าส่วนกลาง และวัดการกระจาย โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean; $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation; S.D.)

1.7.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาและยืนยันองค์ประกอบของความผูกพันของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่อชมรมผู้สูงอายุ องค์ประกอบของพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีของผู้สูงอายุ และองค์ประกอบของประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ซึ่งมีขั้นตอนและสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ ดังนี้

1) การทดสอบความเหมาะสมของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง (Measure of Sampling Adequacy) โดยมีสถิติที่ใช้ในการทดสอบข้อมูลได้แก่ Kaiser-Meyer-Olkin หรือ KMO และ Barlett's Test of Sphericity ซึ่งหากค่าที่ได้รับจากการทดสอบ KMO มีค่ามากกว่า 0.50 (KMO-Value > 0.50) และ Barlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติ (Barlett's Test $\alpha < 0.05$) จะแสดงว่าข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA)

2) การยืนยันองค์ประกอบของตัวแปรแฝงภายนอกและภายใน มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่า Eigen-Value (λ) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading Score) ของตัวแปรที่สังเกตได้ โดยหากผลตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ปรากฏจะยอมรับในการยืนยันองค์ประกอบของตัวแปรแฝงที่ใช้ในการวิจัย

1.7.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความแปรปรวนของความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยที่เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA; Multiple Variate Analysis of Variances) ซึ่งมีขั้นตอนและสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ ดังนี้

1) การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุคูณ มีขั้นตอนและสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ ดังนี้

1.1) การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรตาม มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยหากพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบน้อยกว่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha < 0.05$) จะเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุคูณ

1.2) การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปร ผู้วิจัยใช้การทดสอบความเป็นเส้นตรง โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ Linearity Test ซึ่งหากผลการทดสอบมีค่านัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบน้อยกว่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha < 0.05$) จะเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุคูณ

1.3) การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นเอกพันธ์มิติของกลุ่มตัวอย่าง หรือภาวะความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การทดสอบภาวะวิวิธพันธุ์ของกลุ่มตัวอย่าง หรือ Heterogeneity Between Sample Groups Test โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การทดสอบ Homogeneity Test ซึ่งหากผลการทดสอบมีค่านัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha > 0.05$) จะเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุคูณ

2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA) มีขั้นตอนและสถิติที่ใช้ดังนี้

2.1) การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยโดยรวม จำแนกปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การทดสอบตัวแปรพหุคูณโดยรวม ด้วยวิธีการ Multivariate Test

2.2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนในองค์ประกอบรายด้านของความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้การทดสอบความแปรปรวนในองค์ประกอบรายด้าน ด้วยวิธีการ Univariate Test

2.3) หากพบความแปรปรวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หรือน้อยกว่า ($\alpha < 0.05$) ในองค์ประกอบรายด้านของความคิดเห็นฯ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนเป็นรายคู่ (Multiple Comparison Test) ด้วยวิธีการ Post Hoc ของ LSD (Least Significant Difference) ต่อไป

1.7.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 4 เพื่อศึกษาและยืนยันความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling Analysis) ซึ่งมีขั้นตอนและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1) ในการอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) โดยทำการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรแฝงภายนอกที่มีต่อตัวแปรแฝงภายใน ทั้งอิทธิพลในทางตรง (Direct Effect) และอิทธิพลในทางอ้อม (Indirect Effect)

2) การกำหนดข้อมูลเฉพาะของโมเดล (Model Specification) โดยผู้วิจัยได้ทำการระบุโมเดลจำเพาะ (Particular Model) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อใช้ในการพิจารณายืนยันหรือตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลที่อยู่ในรูปของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม (Variance - Covariance Data Form) โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างเป็นโมเดลที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกตได้ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง ซึ่งปรากฏดังภาพประกอบ 1 ของการวิจัยครั้งนี้ โดยข้อมูลเฉพาะของโมเดลประกอบด้วยดังนี้

โมเดลการวัด คือ โมเดลที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วย 2 โมเดล ได้แก่

ก. โมเดลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกและตัวแปรอิสระของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งสามารถเขียนได้ดังนี้

$$X_n = \lambda_{ni} \xi_i + \delta_n \text{ เมื่อ}$$

X_n = ค่าเวกเตอร์สังเกตของตัวแปรอิสระตัวที่ n

λ_{ni} = ค่าเมตริกซ์สัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างตัวแปรอิสระ (X)

ตัวที่ n กับตัวแปรแฝงภายนอก (ξ) ตัวที่ i

ξ_i = ค่าเวกเตอร์สังเกตของตัวแปรแฝงภายนอก ตัวที่ i

δ_n = ค่าเวกเตอร์ความคลาดเคลื่อนจากการวัดตัวแปรอิสระ (d)

ตัวที่ n

ข. โมเดลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายในและตัวแปรตามของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งสามารถเขียนได้ดังนี้

$$Y_n = \lambda_{ni} \eta_i + \varepsilon_n \text{ เมื่อ}$$

Y_n = ค่าเวกเตอร์สังเกตของตัวแปรตามตัวที่ n

λ_{ni} = ค่าเมตริกซ์สัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างตัวแปรตาม (Y)

ตัวที่ n กับตัวแปรแฝงภายใน (η) ตัวที่ i

η_i = ค่าเวกเตอร์สังเกตของตัวแปรแฝงภายใน ตัวที่ i

ε_n = ค่าเวกเตอร์ความคลาดเคลื่อนจากการวัดตัวแปรตาม (e) ตัว

ที่ n

ค. จำนวนโมเดลการวัดที่ใช้ในการวิจัย จากการกำหนดข้อมูลเฉพาะของโมเดลในการวิจัยครั้งนี้ จะได้จำนวนโมเดลจำแนกตามประเภทของโมเดลการวัด ซึ่งมีวิธีในการได้มา ดังนี้

สูตร $N_{\text{โมเดล}} = NX - Y \times N_{\text{ตัวแปรแฝงภายนอก/ภายใน}}$

เมื่อ $N_{\text{โมเดล}}$ = จำนวนโมเดลการวัด

$NX - Y$ = จำนวนตัวแปรอิสระ (X) หรือจำนวนตัวแปรตาม (Y)

ในการวิจัย

$N_{\text{ตัวแปรแฝงภายนอก/ภายใน}}$ = จำนวนตัวแปรแฝงภายนอก

หรือจำนวนตัวแปรแฝงภายใน

จากสูตรดังกล่าวสามารถคำนวณจำนวนโมเดลการวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกและตัวแปรอิสระของการวิจัยได้จำนวน 16 โมเดล ($2 \times 8 = 16$) ซึ่งสามารถเขียนรูปโมเดลการวัดความสัมพันธ์ได้ดังนี้

โมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายนอกตัวที่ 1 (ξ_1) มีจำนวนโมเดลการวัดจำนวน 3 โมเดล ดังนี้ ($3 \times 1 = 3$) $X_1 = \lambda_{11}\xi_1 + \delta_1$, $X_2 = \lambda_{21}\xi_1 + \delta_1$ และ $X_3 = \lambda_{31}\xi_1 + \delta_1$

โมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายนอกตัวที่ 2 (ξ_2) มีจำนวนโมเดลการวัดจำนวน 5 โมเดล ดังนี้ ($5 \times 1 = 5$) $X_4 = \lambda_{42}\xi_2 + \delta_2$, $X_5 = \lambda_{52}\xi_2 + \delta_2$, $X_6 = \lambda_{62}\xi_2 + \delta_2$, $X_7 = \lambda_{72}\xi_2 + \delta_2$ และ $X_8 = \lambda_{82}\xi_2 + \delta_2$ และสามารถคำนวณจำนวนโมเดลการวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายในและตัวแปรตามของการวิจัยได้จำนวน 4 โมเดล ($4 \times 1 = 4$) ซึ่งสามารถเขียนรูปโมเดลการวัดความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$Y_1 = \lambda_{11}\eta_1 + \varepsilon_1, Y_2 = \lambda_{21}\eta_1 + \varepsilon_1, Y_3 = \lambda_{31}\eta_1 + \varepsilon_1 \text{ และ } Y_4 = \lambda_{41}\eta_1 + \varepsilon_1$$

โมเดลโครงสร้าง คือ โมเดลที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกกับตัวแปรแฝงภายในของการวิจัย (Υ) ซึ่งสามารถเขียนรูปโมเดลการวัดความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$\eta_i = \Upsilon_{in} \xi_i + \zeta_i \text{ เมื่อ}$$

$$\eta_i = \text{ค่าเวกเตอร์สังเกตของตัวแปรแฝงภายใน ตัวที่ } i$$

$\Upsilon_{in} = \text{ค่าเมตริกซีอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรแฝงภายนอก ตัวที่ } i \text{ ต่อตัวแปรแฝงภายในตัวที่ } n$

$$\xi_i = \text{ค่าเวกเตอร์สังเกตของตัวแปรแฝงภายนอก ตัวที่ } i$$

$\zeta_i = \text{ค่าเวกเตอร์ความคลาดเคลื่อนจากการวัดตัวแปรแฝงภายใน (z) ตัวที่ } i$

$$\text{แทนค่า } \eta_1 = \Upsilon_{11}\xi_1 + \Upsilon_{12}\xi_2 + \zeta_1$$

3) การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล (Model Identification) โดยผู้วิจัยใช้การคำนวณค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) ที่ได้จากการคำนวณสูตรองศาความเป็นอิสระ และมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

สูตรการคำนวณ Degree of Freedom = $[NI(NI+1)/2] - \text{numbers of parameter estimation}$

โดยเกณฑ์การพิจารณาค่าองศาแห่งความเป็นอิสระมีดังนี้

3.1) หาก Degree of Freedom มีค่า > 0 แสดงว่า โมเดลระบุเกินพอดี หรือ Over-identified Model

3.2) หาก Degree of Freedom มีค่า $= 0$ แสดงว่า โมเดลระบุพอดี หรือ Just-identified Model

3.3) หาก Degree of Freedom มีค่า < 0 แสดงว่า โมเดลระบุไม่พอดี หรือ Under-identified Model

ทั้งนี้ เมื่อโมเดลมีลักษณะเป็นตัวแบบระบุเกินพอดี ($df > 0$) หรือตัวแบบระบุพอดี ($df = 0$) โมเดลนั้นจะสามารถนำมาประมาณค่าพารามิเตอร์ได้ค่าเดียว

4) การประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล (Model Parameter Estimation) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีในการประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดลด้วยวิธี Maximum likelihood (ML) และทำการรายงานค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรอิสระ (λ_X)

5) การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง ซึ่งเป็นการตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบภาวะสารูปสนิทธิ (Model's Goodness of Fit Test) ของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยมีสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบและเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง มีดังนี้

-การทดสอบแบบไคว-สแควร์ (Chi-Square Test; χ^2) โดยนัยสำคัญทางสถิติของผลการทดสอบแบบไคว-สแควร์ จะต้องมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ (χ^2 p-value < 0.05) และ

$$\frac{\chi^2}{df} > 2.00$$

มีค่าไคว-สแควร์สัมพันธ์น้อยกว่า 2.00 ( )

-ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน มีสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบได้แก่ ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ซึ่งพิจารณาได้จาก ดัชนีความเหมาะสมของการเปรียบเทียบ (CFI; Comparative Fit Index, TLI) โดยค่าสถิติของดัชนี CFI และ TLI จะต้องมีความมากกว่าหรือเท่ากับ 0.95 ขึ้นไป (CFI and TLI value $\leq$ 0.95)

-ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า มีสถิติที่ใช้ในการทดสอบ ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Squared Residual; SRMR) และค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณของโมเดลที่มีการประมาณเส้นทางฯ (Root Mean Square Error of Approximation; RMSEA) โดยค่าสถิติของค่าความคลาดเคลื่อน SRMR และ RMSEA ควรจะมีค่าน้อย 0.05 (SRMR and RMSEA value < 0.05)

6) การปรับโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Modification) ซึ่งเป็นขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลสมการโครงสร้าง เมื่อพบว่า โมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถทำได้โดยการตัดหรือเพิ่มการประมาณค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรในโมเดล ซึ่งใช้วิธีการปรับลากเส้นค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรในโมเดลโดยการอิงแนวคิดและทฤษฎีประกอบในการปรับเส้น จนกระทั่งค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ตามที่ได้กำหนดไว้ จึงจะสามารถยืนยันได้ว่า

โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ภายหลังการวิจัยเชิงปริมาณแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำผลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณมาค้นหาคำตอบเพื่อเสริมข้อมูลเชิงปริมาณ เนื่องจากประสิทธิผลของชมรมในมิติทั้ง 4 ประการอาจมีมิติใดมิติหนึ่งที่เกิดช่องว่าง ดังนั้นการแสวงหาคำตอบถึงสาเหตุและแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากผู้สูงอายุและประธานและหรือกรรมการชมรมผู้สูงอายุ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะก่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาที่ชมรมผู้สูงอายุจะใช้เป็นแนวทางต่อไป

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 5-6 ได้แก่ 5) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ และ 6) เสนอแนวทางในพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยมีวิธีการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุ กรรมการชมรมผู้สูงอายุ และปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้แทน ผู้วิจัยจับสลากชมรมใน 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ได้ชมรมผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายรวม 4 ชมรม ได้แก่

- 1) ชมรมผู้สูงอายุหนองหญ้าน้อย จ.ชลบุรี ตัวแทนภาคกลาง
- 2) ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมืองชุมเห็ด จ.บุรีรัมย์ ตัวแทนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 3) ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จ.พังงา ตัวแทนภาคใต้
- 4) ชมรมผู้สูงอายุหมู่ที่ 9 บ้านทุ่งเศรษฐี จ.กำแพงเพชร ตัวแทนภาคเหนือ

โดยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็น 3 กลุ่มได้แก่

- 1) สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวนชมรมละ 2 คน รวม 8 คน
- 2) กรรมการชมรมผู้สูงอายุจำนวนชมรมละ 2 คน รวม 8 คน และ
- 3) ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้แทน แห่งละ 1 คน รวม 4 คน รวมผู้ให้

ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 20 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน ได้แก่

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพก่อนอายุ 60 ปี อาชีพปัจจุบัน (กรณีสมาชิกและกรรมการชมรมผู้สูงอายุ) ส่วนปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้แทน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ทำงาน
- 2) ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ
- 3) แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือครั้งนี้ใช้การตรวจสอบความตรงโดยที่ปรึกษาโครงการ

2.3 การเก็บข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล

2.3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง เมื่อสัมภาษณ์เสร็จเรียบร้อยจึงดำเนินการถอดเทปคำสัมภาษณ์ ตรวจสอบข้อมูลว่าข้อมูลที่ได้มามีความเพียงพอหรือไม่ โดยพิจารณาจากการอึดตัวของข้อมูล

2.3.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยการพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูล โดยวิธีการตรวจสอบจากแหล่งของข้อมูล แหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล ที่ต่างเวลา ต่างสถานที่ และต่างบุคคล เพื่อดูว่าที่ให้ข้อมูลที่ได้มีความแตกต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร

2.3.3 ใช้การตรวจสอบข้อมูลจากระเบียบวิธีวิจัยที่ต่างกัน โดยใช้การสังเกตผู้ให้ข้อมูลควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์ โดยสังเกตจากสีหน้า ท่าทาง ขณะให้ข้อมูลพฤติกรรมที่แสดงออก การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง การติดตามเก็บรายละเอียดบรรยากาศขณะปฏิบัติงานของบุคคลในองค์การ สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป การทำงานและการประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความรู้สึกนึกคิดของผู้ให้ข้อมูลมากขึ้น ทำให้ทราบถึงความแม่นยำและสอดคล้องบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลในการปฏิบัติจริง และใช้วิธีการสอบถามโดยใช้คำถามเดิมซ้ำ เพื่อตรวจสอบความตรงกันของคำตอบที่ได้ในครั้งแรก รวมถึงการให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ยืนยันความหมายของข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ของผู้วิจัยแล้วว่า มีความถูกต้องพ้องกับข้อมูลเบื้องต้นหรือไม่ อย่างไร

2.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจึงนำเครื่องบันทึกเสียงที่ได้ทำการบันทึกมาวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษิตตามขั้นตอนดังนี้

2.4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียง นำมาทำดัชนีข้อมูล แจกแจงและจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลจากการบันทึกเสียงนี้จะแบ่งแยกระหว่างส่วนที่เป็นข้อมูลกับส่วนที่เป็น

ความคิดเห็นของผู้วิจัย โดยบรรยายรายละเอียดของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ตามที่รวบรวมไว้เสียก่อน หลังจากนั้นจึงใส่ความเห็น การตีความ การสรุปหรือการโยงเข้าสู่กรอบแนวคิดทฤษฎี แล้วอธิบายวัตถุประสงค์แต่ละข้อต่อไป

2.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) การจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกเป็นระบบ
- 2) การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น
- 3) การเปรียบเทียบเหตุการณ์ (Constant Comparison) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาไปเปรียบเทียบกับเหตุการณ์อื่น เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างกันที่เกิดขึ้น
- 4) การวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Componential Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ออกให้เห็นเป็นส่วนๆ
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร (Content Analysis) เป็นการนำเอกสารหรือหลักฐานต่าง ๆ มาวิเคราะห์โดยมุ่งพรรณนาและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น
- 6) การวิเคราะห์เหตุและผล (Cause and Effect Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ให้เห็นว่าผลมาจากเหตุ คือ วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น ย้อนกลับมาให้เห็นว่าเกิดมาจากเหตุปัจจัยใดบ้าง หรือวิเคราะห์เหตุไปหาผล คือ วิเคราะห์ให้เห็นว่าเมื่อเหตุนี้เกิดขึ้น ได้นำไปสู่ผลที่เกิดขึ้นอย่างไรบ้าง

นอกจากนั้น ผู้วิจัยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ Atlas.ti มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มด้วยการตรวจสอบข้อมูลที่ได้ทุกวัน และการตรวจสอบข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียง นำมาทำดัชนีข้อมูล แจกแจงและจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลในแต่ละประเด็นและหาข้อสรุป โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาจัดระเบียบทางกายภาพของข้อมูล ได้แก่ การถอดเทปแล้วจัดพิมพ์ข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Word จากนั้นจึงโอนข้อมูลเข้าสู่โปรแกรม Atlas.ti ซึ่งเป็นโปรแกรมช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ทำงานได้ดีบนระบบปฏิบัติการ Windows และสามารถรองรับข้อมูลภาษาไทยผ่านโปรแกรมประมวลผลคำ (Word Processing) โดยทำการให้หมายเลขบรรทัดข้อมูล คัดเลือกข้อความสำคัญ ลงรหัสเนื้อหา เพื่อแยกแยะ ตีความ เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์และแบบแผนในปรากฏการณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยในประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ และแนวทางในการพัฒนาดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย

2.5 การนำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) ซึ่งเป็นการบรรยายอธิบายข้อเท็จจริง ตลอดจนนำเสนอข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ และแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้รูปภาพประกอบการนำเสนอด้วยความชัดเจน

อนึ่งเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางของกรอบจริยธรรมการวิจัย ชื่อของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการนำเสนอเป็นชื่อสมมติทั้งสิ้น

3. การจัดทำคู่มือการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย

ภายหลังจากการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย (ภาคผนวก ก) และส่งคู่มือไปให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 30 แห่ง (ภาคผนวก ข) นำไปใช้และประเมินคู่มือส่งกลับมายังผู้วิจัยพร้อมหนังสือรับรองการนำไปใช้ประโยชน์ (ภาคผนวก จ)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินคู่มือคือ นายกององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้แทนจำนวน 30 ราย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน ตอนที่ 2 แบบประเมินคู่มือการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย ได้แก่ 1. ด้านการออกรูปเล่มของคู่มือ 2. ด้านเนื้อหาในคู่มือ และ 3. ด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ลักษณะของแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และ ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบประเมินทางไปรษณีย์ หลังจากได้แบบสอบถามกลับ ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้ทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมายคู่มือการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ระดับคะแนนของ Likert (1932) มาประยุกต์ใช้กับการแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 คะแนน หมายความว่า คู่มือการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยมีความเหมาะสมในระดับสูงที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 คะแนน หมายความว่า คู่มือการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยมีความเหมาะสมในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 คะแนน หมายความว่า คู่มือการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 คะแนน หมายความว่า คู่มือการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยมีความเหมาะสมในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 คะแนน หมายความว่า คู่มือการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยมีความเหมาะสมในระดับต่ำที่สุด

ตารางที่ 9 สรุปความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และวิธีวิจัย

วัตถุประสงค์	ระเบียบวิธีวิจัย	ประชากร	เครื่องมือ	ลักษณะเครื่องมือ	คุณภาพเครื่องมือ	สถิติวิเคราะห์ข้อมูล
1.ศึกษาระดับความผูกพันของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่อชมรมผู้สูงอายุ ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของผู้สูงอายุ และระดับประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย	การวิจัยเชิงปริมาณ	ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้โปรแกรม G*Power ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,145 คน จาก จำนวน 392 ชมรม ใน 4 ภาคของประเทศไทย ได้แก่ เหนือ ใต้ กลาง ตะวันออกเฉียงเหนือ	แบบสอบถาม	เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ	การหาค่าความตรง ด้วยการหาค่า IOC การหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค	ค่าเฉลี่ย (Mean; $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation; S.D.)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ระเบียบวิธีวิจัย	ประชากร	เครื่องมือ	ลักษณะเครื่องมือ	คุณภาพเครื่องมือ	สถิติวิเคราะห์ข้อมูล
2.ศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของความผูกพันของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่อชมรมผู้สูงอายุองค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของผู้สูงอายุ และองค์ประกอบเชิงยืนยันของประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย	การวิจัยเชิงปริมาณ	ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช่โปรแกรม G*Power ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,145 คน จาก จำนวน 392 ชมรม ใน 4 ภาคของประเทศไทย ได้แก่ เหนือ ใต้ กลาง ตะวันออกเฉียงเหนือ	แบบสอบถาม	เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ	การหาค่าความตรง ด้วยการหาค่า IOC การหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ระเบียบวิธีวิจัย	ประชากร	เครื่องมือ	ลักษณะเครื่องมือ	คุณภาพเครื่องมือ	สถิติวิเคราะห์ข้อมูล
3. ศึกษาความแปรปรวนของความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยที่เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ	การวิจัยเชิงปริมาณ	ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้โปรแกรม G*Power ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,145 คน จาก จำนวน 392 ชมรม ใน 4 ภาคของประเทศไทย ได้แก่ เหนือ ใต้ กลาง ตะวันออกเฉียงเหนือ	แบบสอบถาม	เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ	การหาค่าความตรง ด้วยการหาค่า IOC การหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA; Multiple Variate Analysis of Variances)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ระเบียบวิธีวิจัย	ประชากร	เครื่องมือ	ลักษณะเครื่องมือ	คุณภาพเครื่องมือ	สถิติวิเคราะห์ข้อมูล
4. ศึกษาและยืนยันความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย	การวิจัยเชิงปริมาณ	ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบง่าย โดยใช้โปรแกรม G*Power ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,145 คน จาก จำนวน 392 ชมรม ใน 4 ภาคของประเทศไทย ได้แก่ เหนือ ใต้ กลาง ตะวันออกเฉียงเหนือ	แบบสอบถาม	เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ	การหาค่าความตรง ด้วยการหาค่า IOC การหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค	การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling Analysis)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ระเบียบวิธีวิจัย	ประชากร	เครื่องมือ	ลักษณะเครื่องมือ	คุณภาพเครื่องมือ	สถิติวิเคราะห์ข้อมูล
5. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย	การวิจัยเชิงคุณภาพ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) สมาชิกชมรม ผู้สูงอายุ 2) กรรมการชมรม ผู้สูงอายุ 3) ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 20 คน	แบบสัมภาษณ์	สัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง	การตรวจสอบความตรงโดยที่ปรึกษาโครงการ	การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร (Content Analysis) โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพคือ Atlas.ti
6. เสนอแนวทางในพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย	การวิจัยเชิงคุณภาพ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) สมาชิกชมรม ผู้สูงอายุ 2) กรรมการชมรม ผู้สูงอายุ 3) ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 20 คน	แบบสัมภาษณ์	สัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง	การตรวจสอบความตรงโดยที่ปรึกษาโครงการ	การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร (Content Analysis) โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพคือ Atlas.ti

ตารางที่ 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ระเบียบวิธีวิจัย	ประชากร	เครื่องมือ	ลักษณะเครื่องมือ	คุณภาพเครื่องมือ	สถิติวิเคราะห์ข้อมูล
7. การจัดทำคู่มือ การพัฒนา ประสิทธิภาพ ดำเนินงานของชมรม ผู้สูงอายุในประเทศไทย ไทย	การวิจัยเชิงปริมาณ	ผู้แทนองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นจำนวน 30 แห่ง	แบบสอบถาม	เป็นมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ	ที่ปรึกษาโครงการ	ค่าเฉลี่ย (Mean; $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation; S.D.)